

KASZAP MÁRTA

AMERIKÁBAN JÁRTAM...

I.

1992 márciusában nagy lehetőséget kaptam Amerikában élő magyar barátainktól, akik személyesen jártak ekkor nálunk. Tudták, hogy Edina fél évig Pennsylvániában él egy hutteri keresztény közösségi faluban. Meghívtak minket néhány hétig a szomszédos Ohio állambeli Columbusba. Vagyis nemcsak Edinát, hanem engem is! Egyszerűen nem tudtam ellenállni a meghívásnak, mert azonnal arra gondoltam, hogy átélhetem én is rövid ideig a hutteriek életét, amit Edina leveleiből már nagyon életszerűen láthatok. Elkezdtem készülödni. Áprilisban leveleztem Andreas Meierrel, aki a legtermészetesebb hozzáállással szervezte az utamat. Egy hónapos útitervem volt, melyből két hetet Columbusban töltöttünk barátainknál, két hetet pedig Spring Valleyben a hutteriekénél. Edinával együtt. Májusban próbáltam előkészíteni a fiúk itthoni életét a nagyszülőkkel összefogva. Főztem jó sok mindent a mélyhűtőbe. Iskolabefejezést megszerveztem, mindent pontosan előkészítettem Istvánnak, szüleimnek. Május 27-én útra keltem, nem kis izgalmakkal. Edinával több, mint négy hónapig nem találkoztunk, s a négy fiút, István a negyedik, itthon hagyni egy teljes hónapig. Azt hittem, hogy szétszakadok!

Életem egyik leggondtalanabb időszaka volt ez a négy hét. Különleges élmények vártak rám, amit akkor csak sejthettem.

Izgalmas utazás után a nap több mint 24. óráját taposva kísértáltam Columbusban a repülőgépből és a folyosó végén ott volt Edina és a barátaink. Egycsapásra eltűnt a négy hónapig tartó hiányérzetem, s a fáradtságom is. Barátaink két hétig megosztották velünk a lakásukat, ételüket, idejüket. Hétfégen gyönyörű helyekre kirándultunk, hétközben pedig nappal szabadok voltunk. Kószáltunk a városban. Csodálkozva néztek minket, gyaloglókat a száguldó autókból. Láttuk a szegényeket, öregeket, négereket, beteget, s a diákokat a buszon. Más nem nagyon utazik a sajnos elorvasztott tömegközlekedési járműveken. Láttuk az OHIO Állami Egyetemet, ahol egyáltalán nem oktatnak biogazdálkodást a mezőgazdasági szakon. Persze nagyon sok érdekes dolgot is tapasztalt ott Edina, mert lehetősége volt részt venni előadásokon, beszélgetni ott tanuló diákkal.

Sok magyar csatáddal találkoztunk. Volt köztük nagyon gazdag és volt köztük kevésbé gazdag. Nem voltak érzékenyek a hazai gondokra, a legkisebb szándékot sem láttuk senkinél, hogy szeretné segíteni Magyarországot. A hutteri közösségek élete is mintha más bolygón zajlana, nem értették meg jel szerepüket. Egyszerűen érinthetetlennek láttunk egy egész amerikai nagyvárosban élő magyarságot. Pedig Gyurka bácsi is járt ott, igaz csak egy estére. Találkoztunk azzal a hölgygel, aki az ottani elő-

adásának körülményeit előkészítette, meghívókat szétküldte. Minket is kedvesen kalauzolt egy napig. Minden képességemet bevettem, hogy felkeltsem felelősségét, gyenge kis eredménnyel.

Azt gondolom, nem is mélyek a barátságaik. A mi barátaink szeretnek minket és mi is őket, de a másfajta értékrend miatt úgy gondoltuk, nekünk már elég is volt a "kinti" Amerikából. Edina visszavágyott a közösségbe, s én is nagyon vártam már, hogy láthassam, hol töltötte Edi az elmúlt négy hónapot.

Cincinnati-ből telefonáltak amerikai barátaink, hogy éppen utaznak Pennsylvániába egészen közel Spring Valleyhez egy falucskába, ahol a férj magyar származású édesanyja él. Utazzunk velük. Így is történt.

1992. jún. 12. Péntek. Nagy izgalommal töltött el, hogy át kellett váltanom az angolra, de mindenki nagyon aranyos volt. Három gyerek és négy felnőtt utazott a kocsiban kényelmesen, a csomagok a tetőn. Columbusból keletre indultunk, Wheelingnél léptünk át Nyugat Virginiába. Innen a táj csodálatosan szép volt. Nagy hegyek és folyók. Pennsylvania is gyönyörű. Uniontowntól ÉK-re egy kis falucskában él Bruce édesanyja és nagyon sok magyar származású család, akik az 1880-as években vándoroltak ki Miskolc környékéről. A templomokban ekkor még magyarul is szólt az Ige az angol mellett. Már nem tudnak magyarul, de sok magyar szokást őriznek még. Esküvőkön s más alkalmakkor csárdást táncolnak. Magyarul énekeltek: Az a szép, az a szép, akinek a szeme kék. dalt. Magyaros vacsorát kaptunk, de érdekes, hogy minden olyan amerikai édeskes volt. Alig lehetett ráismerni a töltöttkáposztára, a rántott csirkére. Édes volt a bundája. A mama nem járt még Magyarországon, de vágyakozás volt benne, látszott a szemében.

A vacsora után elindultunk DNy felé, párhuzamosan az Appalache-hegységgel. Csodálatosan szép vidéken át Uniontownig ahol DK-re fordultunk Farmington felé. Ez az a falucska, amely mellett épült a két hutteri falu, New Meadow Run és Spring Valley. Itt már átmentünk egy hatalmas hegyen, mely már az Appalache része. Igen régi város ez, vannak szép régi épületek is. George Washington idejéből itt vezet az első kiépített út, mi is haladtunk rajta. Betyár Edina, nem is írta, hogy milyen mesésen szép vidéken élt ezekben a hónapokban. Sőt, az indiánokkal Spring Valleyből Uniontownba gyalogolt Farmingtonon át hatalmas hegyi útvonalakon. A felfedezés évfordulójára hónapokig tartó tiltakozó menet gyalogolt városról városra a felfedezés okozta hatalmas károokra figyelmeztetésül. Egy napig Edina velük gyalogolt, igazi indiánokkal. Farmingtonba érve a szívem a torkomban dobogott, mert a picurka falut elhagyva máris megpillantottuk a Spring Valley-t jelző ellipszis alakú szép barna táblát. Talán este 9 óra lehetett, amikor megérkeztünk. Sötét volt már, de a házak ki voltak még világítva és az óriási udvar is, ami nem sík terület, hanem dombos. Mindezt erdő vesz körül. Sokan voltak az udvaron, amikor

begördültünk. Edinát mindenki megkülönböztetett szeretettel fogadta a két hét távoliét után és persze engem is. A holmikát segítettek a szobámba vinni, ahol nagyon kedves meglepetéseket készítettek. Az ajtómon "Welcome dear Márta Kaszap" és egy szép rajz volt. Belül mezei virágcsokrok és 4 kedves üdvözlő lap, édességekkel és gyümölcsökkel teli tálak. Egy éppen távol levő házaspár szobájában laktam. Gyönyörű tisztaság van, kényelmes ágy, egyszerű szekrény, asztal, székek, konyhaszekrény minden szükséges eszközzel. Alighogy beléptem a szobámba, Barbara és Kevin, Edi kinti "szülei" jöttek minket üdvözölni. Igen kedvesen, örömmel. Még aznap este felmentünk emeleti lakásukba beszélgetni a másnapi programokról. Edinával igen közeli kapcsolatba kerültek. Mondták, hogy másnap, szombaton reggel születésnapot ünneplünk: Edináét utólag és Danieláét, egyik kislányukét (a négy közül).

Este, szobámban egyedül maradván csodálatos érzés volt hogy itt lehetek. Mennyire vágytam tudni, érezni, hogy hol van Edina, s most valóság lett. Tudtam, minden percét ki kell használnom az itt töltött időnek, minél többet felnőtt szemmel is megfigyelni az életükből, titkaikból, melyekből tanulhatunk.

Eszembe jutott az is, hogy ti már keltek otthon és indultok a Bokor-ünnepre. Csuda furcsa érzés!

1992. jún. 13. Szombat. Reggel hétkor már ünnepi asztal fogadott minket. Születésnap, tele az asztal ajándékokkal, Danielának is, Edinának is. Mi is átadtuk, amiket itthonról vittünk. Hasonló ünneplő éneket énekeltek, ahogy mi is szoktuk. Amerikai palacsinta volt az alkalomhoz illő reggeli, juharsziruppal. Furcsa. Nem volt nagy étvágyam hozzá. A kislányaik nagyon aranyosak, 5,7,8,9 évesek, rajonganak Edináért. Képzeljétek, Columbusban nagyon szerettünk volna megvenni egy organikus kertészettel foglalkozó enciklopédiát, de sokba került és sikerült lemondanunk róla. S Edina éppen ezt a könyvet kapta ajándékba Barbaráéktól. Nagy meglepetés volt. Hát ki tudnak menni, vásárolni? Pénzük is van rá? Igen, mindent meg lehet beszélni, mindent meg lehet tenni, amire szükség van. Csak fegyelmezzeten.

Barbara és Kevin hattagú családjának három szobája és egy nappalija van. A nappaliban nagy, kényelmes asztal, vendégváró helyekkel. Nagy fal konyhaszekrény, mely tálalásra szolgál. Egyszerű műbőr kanapé, könyvespolc, varrógép. Van kazettás magnójuk, melybe rögtön betették a Kodály kórusműveket, amit vittem. Az Esti dalt hallottuk. — Ilyenkor mindig a Nagymamám jut eszembe, akinek a temetésén édesanyám kórusa énekelte ezt a dalt és a lelkigyakorlatok. — A könyvespolc kicsi, csak a legszükségesebb könyvek vannak rajta, mert a közös könyvtárból bármikor kihozhatják az éppen szükséges könyveket, csak át kell menni a szomszédos épületbe. A konyha közös egy másik családdal. A hűtő és mosogató is. Itt közös tárolódobozokban minden van, ami szükséges a családonkénti étkezésekhez. (Reggelik és hetente kétszer a

vacsora). Mindenki családba tartozik, ha egyedülálló, akkor is. Minden családnak a nagy élelmiszerraktárban van egy névvel ellátott doboza, amibe adott napokon beletesz egy cédulát, hogy mire van szüksége. A raktárban elkészítik, csak haza kell vinnie a szomszéd épületbe.

Mindenütt, mindenre kis cédula van ragasztva, s rá van írva, hogy mi található ott, hogy bárki használja, könnyebben eligazodjék.

Barbaráék lakásához még hozzátartozik egy fürdőszoba, kád, WC, mosdóval, s egy másik WC, mosdóval. Ezeket csak ők használják. Egyébként a házakban általában négy lakás van emeletenként, tehát összesen nyolc család lakik egy házban. Ehhez van négy konyha, nyolc fürdőszoba, nyolc WC, mosdóval. Teljesen egyszerű, de csillogóan tiszta minden. Szőnyeg sehol nincs, csak könnyen tisztítható linóleum. Mindenkinek hófehér frottirtörülköző és mosdóröngy, amit nem a saját ruháikkal mosnak, hanem közösen. Fogkrém, szappan, testápoló stb. van, azt használhatod. A mosáshoz mindenkinek névvel ellátott hálószerű zsákjai vannak. Külön a fehér, színes stb. holmikhoz. A mosodában felcímkézett helyére teszik, minden család a megbeszélten napon. Van "sürgős" címke, van "színet engedi" címke. A pelenkákat is közösen mossák, kötényt, rongyokat, felmosóröngyöket stb. is. Gyakran, minden munka után cserélik ezeket. Mindenütt egyértelmű címkék vezetnek.

Ha valakinek születésnapja van, virágkoszorút kap, s ezzel jár-kezel egész nap, s láthatóan mindenki odafigyel rá, valamivel kedveskedik, legalább egy mosollyal.

Reggeli után fél 11-ig szabad időnk volt, Edinával körbejárhattuk az egész falut, s nagyon sok mindent láthattam a valóságban, amiről már levelekből tudtam valamit. Megható volt látni, mennyire örülnek Edina visszatérésének. S az is, milyen rendben folyik az élet. Mindenki pontosan tudja a dolgát, nyugodt, vidám, biztonságban van. Minden épületben lakások is vannak, ott is, ahol több a közös célú helyiség. Az ebédlő óriási, szinte teljesen kopasz falakkal, ami először szembetűnően furcsa, később nem is veszi észre az ember, annyira kitöltődik minden az emberek szeretetével. Az ebédlő mellett hatalmas imaterem van, ahol az egész közösség kényelmesen elfér, de ha sok vendéget várnak, akkor az imaterem és ebédlő teljes szélességében összenyitható, s akár többszáz vendégnek szintén kényelmes helye van. Az ebédlő előtt óriási hall van, ahol fogasok, mellékhelyiségek, könyvtár, zeneszobák, s egy óriási hirdetőtábla van. Ezen állandó és naponta változó információk is vannak, programokról, feladatokról. Mindig van olyan feladatlista, melyre önként vállalkozókat keresnek, s mindig megtelik nevekkal az űrlap. Telefonügyelet, gyerekörzés stb.

Szombaton fél 11-re a gyerek-házba (Baby-house) voltunk beosztva Edinával. Igyekeztem mindenre nagyon figyelni. Iskolaelőkészítőig bezárólag vannak itt a gyerekek, évenként külön csoportban. Minden csoportot meglátogattunk, 6-7 gyerek van egy csoportban, egészen fiatal

lányok vannak a gyerekekkel. Amikor Edinát már megismerték, sokszor délutánonként a két évesekkel volt együtt és nagyon összebarátkozott velük. Most is nagy örömmel fogadták. A pici babákat 6 hetes koruktól már ide hozzák az anyukák. Nagyon nagy kíváncsisággal figyeltem a babákat is, mamákat is, hogy csinálják ezt? Nekünk ez eléggé elképzelhetetlen, hisz éppen arra biztattuk magunkat és egymást, hogy minél tovább itthon maradni a gyerekekkel. De itt más világ van, itt egy nagy család él együtt, szeretetet tapasztaltam, s a kis gyerekek is ezt tapasztalhatnak. A pici babáknál mindenkinek külön kis szobasarak jutott. Egy 19 éves lány volt velük. Egyiknek párologtatott, éppen pelenkázta a másik babát, később a síró babát babusgatta. Egész figyelme a négy kisbabára fordítódott. Az anyukák jönnek szoptatni a szomszédos épületek valamelyikéből, s bármi van, telefonösszeköttetés van minden épülettel, jöhet a mama a babájához, ha kell. Minden teremben érdekes asztalnál ülnek a kicsik a foglalkozásoknál, étkezéseknél. A tanár keze mindenkihez elér, tud mutatni, segíteni. Tálaló és mosogató konyha van itt, a nagy konyhából kocsival hozzák fel a külön elkészített ételeket, s valaki be van osztva, hogy személyre szólóan tálalja a kicsiknek. Minden csoportnak külön tolókocsija van, amelyen már mosogatás után ott van a tálka, pohár, evőeszköz, szalvéta, s néhány egyéb kellék az illető csoportnak. Minden csoport kocsija elfér a nagy tálalóasztal alatt. Az ügyeletes mindent gondosan rátesz az aktuális ennivalókból, figyelve a személyre szóló figyelmeztetésekre, melyek láthatóan olvashatók a kocsin. Pl. Tomi nem ihat citrusfélét, Daniela ma nem ehet húst, stb. A hirdetőtáblára, mely a tálaló asztalhoz egy lépésre van, minden állandó és aktuális tudnivaló fel van jegyezve. Melyik gyereknél aznap mit kér az anyuka. Ha valami miatt fontos, az anya készít ételt a picinek. Az állandóan fontos ételek: tej, bébiétel, italok kéznél vannak egy nagy hűtőben, nem kell mindig a nagy konyhába futni mindenért. Ha elkészül a tolókocsikra minden, kényelmesen betolják a termekbe, a tanár kéz közelből, mindenkit elérve tálal, majd minden újra a kocsira kerül és kigördül a tálaló-mosogató részbe, mely nem falakkal van elválasztva, tehát ha szükséges, akkor az egyes csoportokhoz lehet menni, segíteni, vagy telefonálni valamelyik mamának, ha gond van. A mosogatáshoz speciális tálcákra kell rakni mindent, megadott rend szerint. A mosogatógépbe betolva, tálcánként, gyorsan, fertőtleníttve jöhet ki az edény, melyet részben az oda beosztott személy a kocsikra, részben a felcímkézett szekrénybeli helyére rak. Hagyományos mosogatáshoz is van kényelmes hely, mert előmosogatást kell csinálni a piszkosabb edényeknél. Van takarítóhelyiség, ahol vödörök, rongyok, óriási és kisebb partvisok, mosó-kád, szennyvízkiöntő, szennygyűjtő kosarak, persze minden felcímkézve. Gumikesztyűk, tisztítószerek. Szép tiszta, rendes minden. A hirdetőtáblán ki van írva, hogy melyik napon mit kell alaposabban kitakarítani, vagy fertőtleníteni. Mit délelőtt, mit délután, a min-

dennapos feladatok mellett, így nem megterhelő egyik napon sem a munka, s mindig nagyon szép rend van. Ezzel első munkadélelőttöm véget ért Spring Valleyben, nagyon élveztem, lenyűgözött a sok gyakorlatias megoldás, az aprólékosan megszervezett munka, mely olajozottá teszi az életet.

Első közös étkezésre, ebédre indultunk az ebédlőbe. A kis gyerekek nincsenek jelen, beosztott ügyeletesekkel vagy tanáraikkal vannak, akik persze külön, korábban esznek a többiektől. Az asztalokhoz a családtagok egymáshoz közel ülnek, nincsenek foglalt helyek, mindig máshol ül mindenki. Vannak beosztott tálaló fiúk és férfiak, akik már korábban külön megebédelnek a gyerekvigyázókkal együtt. A tálalók előre tolókocsikra készítik az ételeket, s folyamatosan járkálnak az asztalok között, figyelik, hol van szükség valamire. Mindig mindenből elegendő van, nem kell senkinek izgulni, hogy nem jut valamiből. Egy asztalnál nyolcán férnek el és az ott ülők minden ételt körbe adnak egymásnak. Étkezés alatt sokszor felolvasnak, hirdetnek, néha rádiókapcsolat van a faluk között, s más falukból jövő információkat, beszámolókat hallgatnak. Étkezés után az egész közösség pakol, megadott rend szerint, igen ügyesen. A mosogatógépet és a hagyományos mosogatást általában fiúk és férfiak csinálják. Az ételmaradékokat a nők gyűjtik össze. A tisztát gondosan a nagy hűtőterembe tolják. Az evőeszközöket előmosogatják ügyes tolókocsis asztalon, szintén nők. Asztalokat letörölik, kiszívják, melegvizet, rongyokat. Aki éri, csinálja. Megfelelő helyre kerül minden segédeszköz. Már első étkezésnél a betoppán vendég tudja pillanatok alatt, hogy mit tehet. Nagyon gyorsan, kb. 10 perc alatt kész van a közel 200 ember utáni rend. Hihetetlen.

Ebéd után pihenőidő van. Otthon sem a mama, sem a papa nincs már házimunkákkal elárasztva. A gyerekeket 2-3-ig a baby házból hazahozzák. A férfiak kettőkor, a nők háromkor kezdik újra a munkát. Mivel ma szombat van, a nők nem dolgoznak. Barbara lekísért minket a férfiak munkahelyére, a workshop-ba. Nagyon sok érdekes dolgot csinálnak. Előre gyártott elemekből összeszerelnek mozgássérülteknek speciális segédeszközöket. Az előregyártást egy másik falubeli közösségük végzi. Vannak fémmunkáik, s ehhez nagyon speciális, drága, számítógéppel vezérelt gépeik. Vannak olyan munkák, melyekhez heti rendszerességgel levisznek gyerekeket is, hogy szoktassák őket a munkához. Minden gyereknek van névre szóló doboza, melybe beleteszi az általa elkészített munkadarabot. Igazi üzemben tanulják a munkát. A vendég akármikor bekapcsolódhat a munkába, mert annyira beszédesek az ábrák, könnyen megtanulhatók az egyes munkarészek.

Megnéztük az iskolát is. Családiasság van, minden gyerekről többet tudnak, mert kis létszámúak a csoportok. Tele van rajzokkal a fal. Minden gyerek, ha rajzol, mint egy igazi festőnek, festőállványa van. Minden eszközük az iskolában van. Május végén befejeződik az iskola, de

utána is járnak a gyerekek, csak egészen másjellegű foglalkozásokra. A termék is másképp vannak berendezve. Az iskolaépület itt régen egy gazdag emberé volt, s nagy tó volt mellette. Ezt a tavat lecsapolták, mivel túl veszélyes volna a gyerekeknek. Ezzel kezdték a munkát 5 évvel ezelőtt Spring Valleyben. Most patak és mocsár van a helyén, nagyon szép, az egész völgyben végigvonul. A gazdag embernek uszodája is volt, most azt is a közösség élvezi. A gyerekeknek rendszeres úszásoktatás van, s szabadidőben mindenki használhatja az uszodát. Láttuk a szombat délutáni boldog pancsolásukat. Mi is részt vehettünk volna, de nagyon nehéz elfogadni, s pláne felvenni a ruhájukat. A fürdőruha számomra nagyon taszító, a nők és kislányok nagyon csúnyák benne. A férfiak rövid shortban, pólóban fürdenek. Az uszoda mellett sportpálya, s egy nagy épület tele sportolási lehetőségekkel. A családoknak hétvégén nagyon nyugodt az élete. Sokat foglalkoznak a gyerekekkel. Most, hogy meleg van, strandolnak, kirándulnak, gyönyörű környéken laknak.

(folytatjuk)

BULÁNYI GYÖRGY

EGYHÁZREND...

3.5. "Állandó zsinatban élés"

A kisközösségek egyházrendjének további vonása az állandó zsinatban élés. Ha a legfelsőbb, a kilencedik szint jónak látja, hogy egy adott időpontban az egyház megtárgyalja a keresztény család kérdéseit, akkor a kilencedik szint megegyezik egy alapszövegben, amelyet ennek a kisközösségnek egy tagja indigók berakásával legépel, és szétoszt egy-egy példányt a közösség tagjai között. E tagok mindegyikének az a dolga, hogy a nyolcadik szinten a következő találkozó során kiösszák a kapott és általuk az említett módon lesokszorosított szöveget. A szöveget megkapóknak ugyanez a dolguk a hetedik szinten, stb. Ha a kilenc egymást követő szintű közösségek havi találkozási jól egymáshoz vannak rendezve, akkor a leírt módon egy hónap leforgása alatt minden nyomdai munka nélkül csupán írógépek /ill. a szöveg fordításának/ segítségével kézbe kaphatja a legfelsőbb szint szövegét 700 millió katolikus. Egy hónapig emésztik a szöveget, s a következő havi csoporttalálkozón 70 millió kisközösség egyenként kialakítja a maga szemléletének közös nevezőjét, külön véleményét a legelső szinten elkészített alapszöveggel szemben. A szintek találkozóinak említett egymáshoz rendezettsége esetén egy újabb - a harmadik - hónap végére a legfelsőbb szinthez visszajuthat 700 millió katolikus véleményének szintenként szintetizált közösnevezője a három hónappal korábban megtárgyalásra felkínált problémáról.

A technikai feltételek egyszerűsége, az anyagi költség szinte teljes hiánya, az elképesztő gyorsaság a lefelé és felfelé menő információlánc működése tekintetében - mindezek figyelemreméltó és a jelen egyházrendben nem

tapasztalt vonások. De van, ami talán még ennél is jelentősebb. Sehol sincsen előadás, mindenütt csak eszmecsere folyik. Sehol sincsenek százas vagy ezres tömegek, előadást hallgató "káposztafejek", mert mindig elférnek egy asztal körül, akik a kérdést megtárgyalják. Ennek során senki sem gondolhatja magáról, hogy ehhez a kérdéshez én buta vagyok, hiszen rendre vele egy szinten levő emberek társaságában beszélget, s a vezető - jól ismervén testvéreit - minden problémát meg tud úgy fogalmazni, hogy az testvérei számára fogható legyen. E zsinatolás legnagyobb értékének gondolom, hogy a Péter-utód ténylegesen megtudhatja, hogy mit mond 700 millió katolikusnak a hitérzéke. Ez azért nagyon jelentős, mert a zsinat és Rahner legutóbbi megjelent tanulmánya szerint a Péter-tiszt tanítóhivatala éppen annyit jelent, hogy kifejezésre juttatja a különböző kérdésekben azt, amit Isten népének hitérzéke a hit tartalmának állít.

Három hónap elteltével jöhet az új kérdés, és a Péter-utód olyan fokban informált, hogy az messze meghaladja a jelenlegi egyházrendben lehetséges informáltságának a fokát. Nemcsak állandó zsinatolás ez, hanem - s ez nem kevésbé jelentős - mindenkinek a zsinatolása is. S mindez úgy, hogy nem kell 50 embernek előadást hallgatnia, mint pl. az egyházmegyei tanácsban, nem kell két és fél ezer püspöknek hónapokon keresztül előadásokat hallgatni, miként a zsinatok esetében. Szóhoz jut mindenki, és érdeklődést kelthet mindenki. Senki sem passzív hallgató, miként egy kétezer fős gyülekezetben, amelyben rendre csak a legrangosabb sztárok tudnak szóhoz jutni, ill. figyelmet kelteni a szavuk iránt.

Nem kellene tehát hatalmas termék, fordító berendezések. Nincsen szükség arra, hogy valakik hónapokon keresztül székhelyüktől ezer és ezer kilométernyi távolságban tartózkodjanak. S igazán nem utolsó sorban - az egyház köztulajdonából, az irgalom-kasszából megintcsak nem kell képtelen összegeket felhasználni... az éhezők és rászorulóknak rovására. Ismét csak nincsen szükség függetlenített, családjukból és munkaviszonyukból kiragadott emberekre. Mégis mindenki zsinatol és összehasonlíthatatlanul nagyobb hatékonysággal.

3.6. "A rátermettek gazdagon tagolt szolgáló rétege"

A kisközösségi egyházrend további vonása a vezetettek bizalmára épülő, gazdag tagozódású "pándulia". Mindenki szolgál - ennyit jelent ez a szó. A kisközösségi egyházrend a rátermettek egymásraépülő "szolgáló" rétegeiből épül fel /"pándulia"/. "Mindenki" rátermetté lehet, ezért beszélünk "pán"duliáról. Ha kimondom a hierarchia szót, azonnal egyértelművé válik, hogy miről is van szó. Csak azért nem használom ezt a hierarchia szót, mert szociológiailag ugyan kifejezné a "vezetettek bizalmára épülő gazdag tagozódású hierarchia" is azt, amit mondani akarok, de ez a szó etimológiailag papi-uralmat jelent. A kisközösségi egyházmodellben "nem a papok uralmára" gondolunk, hanem az alsóbb szinten levő kisközösségek